

1. Innledning

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (NKOM) publiserte den 14.juni 2023 sitt høringsdokument 'Analyse av grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett'. Høringsdokumentet har høringsfrist 2.oktober 2023.

Istad Fiber AS gir i dette dokumentet sitt hørings svar til dokumentet.

NKOM har gjort et omfattende arbeid med analysen. Mye har skjedd i markedet for tilgang til faste aksessnett siden den forrige analysen av markedet ble gjort i 2018, hvor hovedkonklusjonene var at prisene i markedet var rimelige og at Telenor ble underlagt regulering. De største endringene siden den forrige analysen ble publisert er at ca 93-94% av norske husstander i dag har tilgang til høyhastighetsbredbånd (definert som minimum 100mbit nedstrøms hastighet), at over halvparten av husstandene i dag kan velge mellom to eller flere tilbydere og at prisen (ARPU) er fallende. Det siste faktumet har ikke NKOM funnet relevant å vie plass i sin analyse. Vi mener at de regulatoriske rammebetingelser vi har vært underlagt de seneste årene er svært medvirkende til at så mange husstander og bedrifter nå har tilgang til et høyhastighetsnett og at over halvparten av husstandene har konkurranse på tilbydersiden.

For markedsområdet som Istad Fiber AS er en del av (Møre og Romsdal) er vi langt på vei enige i de hoved konklusjoner NKOM trekker, men vi er også av den oppfatning at analysen hadde stått seg bedre dersom den hadde tatt innover seg de svakheter vi påpeker senere i dette hørings svaret.

2. Vår vurdering av vårt markedsområde og regulatoriske rammebetingelser

Konkurransen fra flere operatører er tilstede i hele vårt nedslagsfelt, og antall husstander som kan velge mellom 2 eller flere tilbydere av fastnett lå på hhv 55% (Gjemnes), 89% (Molde), 93% (Hustadvika) og 98% (Aukra) ifølge NKOM (tall hentet fra NKOM's dekningsanalyse høsten 2022).

Vi vet imidlertid positivt at vår egen utbygging det siste drøye året har bidratt til at denne dekningen er ytterligere bedret, først og fremst i Gjemnes, men også i Molde og Hustadvika. Ikke noe av denne utbyggingen er overbygning av fiber infrastruktur, men fastnett fiber bygd i områder hvor det enten er HFC, FTB eller mobil som tidligere var alternative aksess teknologier.

Basert på våre egne erfaringer i vårt nedslagsfelt, og det vi hører når vi snakker med andre operatører i vårt nedslagsfelt og i resten av Møre og Romsdal, mener vi at dagens bredbåndpolitikk har vært, og er, en stor suksess. Den har blant annet gitt større

konkurransen, som igjen har medført gunst for sluttbruker i form av billigere produkter og tjenester, høyere innoveringsvilje blant operatørene til gunst for sluttbruker, økt fokus på kundetilfredshet og større fokus på sikkerhet og robuste nett. For å sikre at disse faktorene også blir tillagt like stor vekt i årene som kommer er det viktig med en framoverskuende og forutsigbar bredbåndpolitikk. Som analysen påpeker er det svært mange bredbåndsaktører i Norge, fra de store nasjonale, til de mellomstore regionale og til de små lokale.

Fellesnevneren for nesten samtlige av disse er at de har investert betydelige midler i en etter hvert svært robust og fremtidsrettet infrastruktur (les; fiber), og det er viktig at vi operatører som har investert svært mye over mange år også har en forutsigbarhet i forhold til de regulatoriske rammebetingelser vi til enhver tid skal være underlagt. Store, og/eller plutselige endringer i rammebetingelser påvirker i stor grad vår daglige drift og våre beslutninger. Vi er rigget for å fortsette å investere slik at så mange som mulig av de husstander som ikke har et høyhastighetstilbud i dag skal få det så raskt som mulig, vi planlegger for å fortsette å bruke betydelige midler på tjeneste- og produktutvikling, samt robustifisering av eksisterende infrastruktur. Alle disse investeringsbeslutningene tas i lys av eksisterende rammevilkår og i lys av varslede endringer i rammevilkår. Mange husstander i vårt område, og i landet for øvrig, har ikke noe fastnett bredbåndstilbud i dag, eller har kun en tilbyder hvor tilbudt hastighet er langt under målet Regjeringen og Stortinget har satt seg om 100mbit nedstrøms kapasitet til alle innen 2025. Det primære fokuset i de kommende år bør være å få 'alle med' på den digitale motorveien, og da må vi operatører ha de riktige incentiver. Skapes det usikkerhet rundt fremtiden vil det umiddelbart påvirke vår evne og lyst til å investere og innovere, og bare det faktum at vi nå venter på en beslutning på hva denne analysen og anbefalingen fra NKOM fører til av endelig vedtak, øker usikkerheten og påvirker våre daglige beslutninger. Derfor mener vi at;

- Myndighetene bør først, før man vurderer eventuell regulering/ikke regulering, være tydelig på målbildet for det norske bredbåndsmarkedet og hva staten skal bidra med av økonomiske midler. Vi mener at målbildet bør speile seg mot den europeiske gigabit målsetningen innen 2030. Det vil i så fall kreve svært store investeringer i årene frem mot 2030, hvor vi som operatør ønsker å være en bidragsyter.
- En eventuell regulering før dette målbildet er satt og beskrevet med hvordan myndighetene mener vi skal nå det, innebærer høy risiko i et marked som er i så stor bevegelse som det er nå, og hvor det gjenstår mye investeringer til oppgradering, robustifisering, og utrulling av aksesser. I tillegg vil en eventuell regulering påvirke operatørens vilje og evne til å innovere.

Dersom en form for regulering på et eller annet tidspunkt skal innføres, mener vi at blant annet følgende hensyn må ivaretas;

- Forutsigbarhet på når det skal innføres og omfang (flere år i forveien)
- Tilgangsvilkår som gjør at vi som har investert svært mye penger i infrastruktur får en fornuft og rimelig avkastning på investert kapital

- Regulering med krav/vilkår for de som skal tilby sluttkundeprodukter som ivaretar bransjeseriøsitet. Aller minst sluttbrukerne er tjent med at bredbåndsbransjen blir oppfattet som en useriøs bransje uten tilsyn.

3. Svakheter ved Markedsanalysen slik vi ser det

- Kollektive avtaler er ikke med, argumentert utifra at de er privateide nett. Dette synes å være svakt begrunnet, blant annet fordi tilkomst til aksessnett til boligsammenslutningen kan være svært ulik, og dermed konkurransevridende. En operatør som har sitt fastnett like i nærheten av det kollektive aksessnett vil ha en stor fordel versus en operatør som har sitt nærmeste fastnett punkt langt unna. Kollektive avtaler vil, dersom de var en del av grunnlaget for å beregne markedsandeler, påvirke markedsandeler i mange områder.
- Standardiserte bedriftsaksesser er en del av grunnlaget, men i avgrensingen av markedsandeler skilles det ikke mellom standardiserte aksesser til bedrifter og høykvalitetsaksesser. Dette vil påvirke markedsandeler i flere områder.
- Mye har skjedd med tanke på utbygging siden tallgrunnlaget NKOM bruker i Markedsanalysen ble publisert. Dette gjelder både med tanke på antall som har fått tilgang på 2 eller flere tilbydere og det gjelder antall som i september 2023 har tilgang på minimum 100mbit nedstrøms hastighet.
- Graden av fiber overbygging øker mer enn det som legges til grunn i analysen. Telenor har i 2022 og 2023 overbygd sitt eget HFC nett i områder hvor Istad Fiber allerede har fiber.
- Pris må være et av premissene for å vurdere SMP i et marked, sammen med markedsandeler m.m. NKOM konkluderer med at prisene er høye, uten å begrunne dette, men konkluderer samtidig at ulike teknologier er substituerbare (fiber, HFC og FTB). Videre argumenterer NKOM for at, basert på svar fra en kundeundersøkelse, vil en 10% økning i pris på fiber produktet flytte kunder over til FTB. Det fremstår da merkelig å ikke bruke pris som et av premissene for å analysere konkurranseforholdene når kundene oppgir å være så sensitive til prisforskjeller. Vi opplever at konkurransen er økende, og at dette har påvirket vår ARPU i privatmarkedet negativt over den siste 3 års perioden (2021 – 2023).